

ABC przedsiębiorcy eksperci BCC radzą

Institut Interwencji Gospodarczych BCC we współpracy z ekspertami prezentuje cykl porad z zakresu przedsiębiorczości i inwestowania. Doświadczeni eksperci, na łamach Biuletynu Specjalnego BCC oraz w portalu BCC, będą dzielić się z Państwem wiedzą z wielu obszarów życia gospodarczego: rynku kapitałowego, finansów, pozyskiwania środków na rozwój, zamówień publicznych.

Autodenuncjacja sposobem na uniknięcie odpowiedzialności karnej skarbowej

Wyrównanie uszczerbku finansowego Skarbu Państwa, jednostki samorządu terytorialnego lub innego uprawnionego podmiotu, jest jednym z zasadniczych celów obowiązywania przepisów prawa karnego skarbowego. Ustawodawca dał temu wyraz dopuszczając zaniechanie ukarania sprawcy już popełnionego czynu, tyle, że pod pewnymi warunkami, do których należy m.in. uiszczenie uszczuplonej należności. Grupę takich warunków zawiera w sobie m.in. instytucja tzw. czynnego żalu.

Zawiadomienie

Podstawowym warunkiem skorzystania z dobrodziejstwa tzw. czynnego żalu jest skierowanie przez sprawcę, po popełnieniu czynu zabronionego, stosownego zawiadomienia do organu ścigania, z którego wynika, że sprawca popełnił konkretny czyn zabroniony. Istotne jest przy tym, aby zawiadomienie zostało złożone na piśmie lub ustnie do protokołu i nie było spóźnione. Bezskuteczny jest bowiem czynny żal złożony w czasie, w którym organ ścigania miał już wyraźnie udokumentowaną wiadomość o popełnieniu przestępstwa lub wykroczenia skarbowego, czy też już rozpoczął czynności zmierzające do jego ujawnienia.

Zatem, przykładowo, podatnik, który uchylał się od opodatkowania, przez co naraził podatek na uszczuplenie, może co do zasady uniknąć odpowiedzialności karnej skarbowej, jeżeli zawiadomi o swoim zachowaniu właściwy urząd skarbowy, zanim jeszcze organ ścigania poweźmie wyraźną wiadomość dającą podstawę do prowadzenia postępowania o ten popełniony czyn.

Obowiązek zapłaty całej uszczuplonej należności

Dodatkowo, jeżeli czyn zabroniony polegał na uszczupleniu należności, a więc np. na niezapłaceniu podatku w związku z uchylaniem się od opodatkowania, warunkiem skuteczności czynnego żalu jest uiszczenie całej wymagalnej należności w terminie wyznaczonym przez organ ścigania. W ten sposób realizowany jest cel odzyskiwania utraconych należności podatkowych, który – w wypadku czynnego żalu – jak widać przeważa nad dążeniem do ukarania sprawcy.

Bezskuteczność zawiadomienia

Spełnienie wszystkich przedstawionych warunków nie oznacza jednak, że czynny żal będzie skuteczny. Z woli ustawodawcy skrucza nie każdego sprawcy ma doniosłość prawną. Wyjątek przewidziano bowiem dla sprawców kierowniczych, sprawców polecających, osób działających w zorganizowanej grupie albo związku oraz dla prowokatorów.

Skutki procesowe

Skuteczny czynny żal jest ujemną przesłanką procesową, co oznacza, że w razie jego złożenia nie wszczyna się postępowania karnego skarbowego, a postępowanie już wszczęte umarza się.

Podsumowanie

Składanie tzw. czynnych żali jest dogodną dla wszystkich zainteresowanych kwestią odpowiedzialności karnej skarbowej: dla państwa, bo zaniechanie ukarania sprawcy nie angażuje jego zasobów w prowadzenie postępowania karnego skarbowego i pozwala na odzyskanie utraconych należności, oraz dla sprawców, bo wyłącza w istocie rzeczy ich odpowiedzialność karną skarbową.

Autor:

Maciej Zborowski

adwokat, doradca podatkowy
Kancelaria Ożóg Tomczykowski